

TRIBUNAL DE PRIMERA INSTANCIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SUD PRVNÍHO STUPNĚ EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
GERICHT ERSTER INSTANZ DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF FIRST INSTANCE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
TRIBUNAL DE PREMIÈRE INSTANCE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT CHÉADCHÉIME NA GCOMHPHOBAL EORPACH
TRIBUNALE DI PRIMO GRADO DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA

EUROPOS BENDRIŲ PIRMOSIOS INSTANCIOS TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉG EK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA
IL-QORT TAL-PRIMĪSTANZA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
GERECHT VAN EERSTE AANLEG VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE PRIMEIRA INSTÂNCIA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS FÖRSTAINSTANSRÄTT

Tiedotusosasto

LEHDISTÖTIEDOTE nro 79/05

21.9.2005

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiot asioissa T-306/01 ja T-315/01

Ahmed Ali Yusuf, Al Barakaat International Foundation ja Yassin Abdullah Kadi v. Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan yhteisöjen komissio

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN ANTAA ENSIMMÄISET TUOMIONSAN TERRORISMIN VASTAISEEN TAISTELUUN LIITTYVISTÄ TOIMISTA

Euroopan yhteisöllä on toimivalta määrätä yksityishenkilöiden varojen jäädyttämisestä terrorismin vastaisen taistelun yhteydessä. Siltä osin kuin nämä toimenpiteet ovat YK:n turvallisuusneuvoston edellyttämiä toimenpiteitä, ne jäävät suurelta osin tuomioistuINVALVONNAN ulkopuolelle. Niillä ei loukata yleismaailmallisesti tunnustettuja ihmisyksilön perusoikeuksia.

Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan mukaan turvallisuusneuvosto vastaa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisestä. YK:n jäsenten on pantava sen päätökset täytäntöön välittömästi ja sellaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä, joihin ne kuuluvat.

Turvallisuusneuvosto antoi sekä ennen 11.9.2001 toteutettuja terrori-iskuja että niiden jälkeen useita päätöslauselmia, jotka koskevat Talebania, Osama bin Ladenia, Al-Qaida-verkostoa ja niitä lähellä olevia henkilöitä ja yhteisöjä. Kaikkia YK:n jäsenvaltioita pyydettiin jäädyttämään näiden henkilöiden ja yhteisöjen hallinnassa suoraan tai välillisesti olevat varat ja muut taloudelliset resurssit. Pakotekomitean tehtäväksi annettiin kyseessä olevien tahojen ja jäädytettävien taloudellisten resurssien yksilöiminen ja poikkeusta koskevien pyyntöjen tutkiminen.

Nämä päätöslauselmat on pantu täytäntöön yhteisössä neuvoston asetuksilla¹, joissa määrätään kyseessä olevien henkilöiden ja yhteisöjen varojen jäädyttämisestä. Nämä henkilöt ja yhteisöt on mainittu asetusten liitteenä olevassa luettelossa, jonka komissio tarkistaa

¹ Tällä hetkellä tiettyihin Osama bin Ladenia, Al-Qaida-verkostoa ja Talebania lähellä oleviin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistuvista erityisistä rajoittavista toimenpiteistä asetuksen N:o 467/2001 kumoamisesta 27 päivänä toukokuuta annetulla asetuksella (EY) N:o 881/2002 (EYVL L 139, s. 9).

säännöllisesti pakotekomitean tekemien päivitysten perusteella². Valtiot voivat myöntää varojen jäädyttämistä koskevia poikkeuksia humanitaarisista syistä.

Monet kyseessä olevista henkilöistä ja yhteisöistä ovat vaatineet näiden asetusten kumoamista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa³. Tänä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antaa kaksi ensimmäistä tuomiotaan näissä asioissa.

Neuvoston toimivalta määrätä talouspakotteita yksityishenkilöitä kohtaan

EY:n perustamissopimuksessa⁴ annetaan neuvostolle oikeus määrätä taloudellisia ja rahoituksellisia pakotteita kolmansia valtioita kohtaan, kun siitä määrätään Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) yhteydessä hyväksytyssä yhteisessä kannassa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että neuvostolla on samoin edellytyksin⁵ myös toimivalta määrätä taloudellisia ja rahoituksellisia pakotteita yksityishenkilöitä kohtaan terrorismin vastaisen taistelun yhteydessä.

YK:n luoman oikeuden etusija yhteisön oikeuteen nähden

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kansainvälisen oikeuden mukaan YK:n jäsenvaltioiden Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjasta johtuvilla velvoitteilla on etusija kaikkiin muihin velvoitteisiin nähden, Euroopan ihmisoikeussopimuksesta ja EY:n perustamissopimuksesta johtuvat velvoitteet mukaan lukien. Tämä etusija koskee myös turvallisuusneuvoston päätöksiä.

Vaikka yhteisö ei ole YK:n jäsen, Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjasta johtuvien velvoitteiden on katsottava sitovan yhteisöä samalla tavoin kuin sen jäsenvaltioita itse perustamissopimuksen nojalla. Ensinnäkään yhteisö ei voi laiminlyödä sen jäsenvaltioille YK:n peruskirjasta johtuvia velvoitteita eikä estää niiden täyttämistä. Toiseksi yhteisön on annettava kaikki tarvittavat säännökset, jotta sen jäsenvaltiot voivat täyttää nämä velvoitteet.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esillä olevissa asioissa harjoittaman laillisuusvalvonnan laajuus

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että riidanalaisella asetuksella ainoastaan pannaan yhteisön tasolla täytäntöön turvallisuusneuvoston päätökset. Tämän asetuksen sisäinen laillisuusvalvonta merkitsisi näin ollen sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkisi välillisesti kyseisten päätösten laillisuuden. Kun otetaan huomioon edellä esitetty etusijasääntö, nämä päätökset jäävät lähtökohtaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valvonnan ulkopuolelle, eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ole toimivaltaa kyseenalaistaa, edes välillisesti, niiden laillisuutta yhteisön oikeuden tai yhteisön oikeusjärjestelmässä tunnustettujen perusoikeuksien valossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on päinvastoin mahdollisuuksien mukaan tulkittava ja sovellettava yhteisön oikeutta siten, että se on sopuosinnussa Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan mukaisten jäsenvaltioille asetettujen velvoitteiden kanssa.

² Ks. viimeksi asetuksen (EY) N:o 881/2002 muuttamisesta 52. kerran 22 päivänä elokuuta 2005 annettu komission asetus (EY) N:o 1378/2005 (EUVL L 219, s. 27)

³ Toinen käsiteltävänä oleva asiaryhmä koskee yhteisön rajoittavia toimenpiteitä, jotka kohdistuvat terrorismiin yhdistettyihin henkilöihin ja yhteisöihin, jotka eivät ole yhteydessä Osama bin Ladeniin, Al-Qidaan ja Talebaniin ja joita turvallisuusneuvosto ei ole yksilöinyt nimenomaisesti.

⁴ EY 301 ja EY 60 artikla.

⁵ EY 301 ja EY 60 artiklan sekä EY 308 artiklan perusteella.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on kuitenkin toimivalta tutkia riidanalaisen asetuksen laillisuus ja välillisesti tällä asetuksella täytäntöön pantavien turvallisuusneuvoston päätösten laillisuus sellaisten yleisen kansainvälisen oikeuden ylempätasoisien sääntöjen valossa, jotka kuuluvat jus cogensiin, jolla tarkoitetaan kansainvälisen oikeuden perusteisiin (ordre public) kuuluvia sääntöjä, joista jäsenvaltiot tai YK:n elimet eivät voi poiketa. Näihin sääntöihin sisältyvät erityisesti ihmisyksilön oikeuksien yleismaailmallista suojelua koskevat pakottavat normit.

Jus cogensissa suojatut kantajien perusoikeudet

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että riidanalaisessa asetuksessa määrätty varojen jäädyttäminen ei loukkaa jus cogensissa suojattuja kantajien perusoikeuksia. Riidanalaisessa asetuksessa säädetään näet nimenomaisesti mahdollisuudesta myöntää asianomaisten henkilöiden pyynnöstä poikkeus, jotta perusluonteisten menojen kattamiseksi tarpeelliset varat voidaan vapauttaa käyttöön. Näiden toimenpiteiden tarkoituksena tai seurauksena ei ole kohdella kantajia epäinhimillisesti tai alentavasti.

Kantajilta ei ole myöskään mielivaltaisesti evätty heidän omaisuudensuojaansa, sikäli kuin sitä suojataan jus cogensissa. Varojen jäädyttäminen on osa Yhdistyneiden kansakuntien laillista taistelua kansainvälistä terrorismia vastaan ja on säilyttävä toimenpide, joka – toisin kuin takavarikoiminen – ei loukkaa asianomaisten henkilöiden rahavaroja koskevan omistusoikeuden ydinsisältöä vaan ainoastaan estää varojen käytön. Lisäksi turvallisuusneuvoston päätöslauselmissa määrätään yleisen pakotejärjestelmän tarkistamisesta tietyin väliajoin ja menettelystä, jonka avulla asianomaiset henkilöt voivat saattaa asiansa kotivaltionsa välityksellä pakotekomitean tarkastettavaksi.

Puolustautumisoikeuksien osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että missään jus cogensin normissa ei näytetä edellyttävän sitä, että pakotekomitea kuulee asianomaisia henkilöitä henkilökohtaisesti. Koska kyse on säilyttävästä toimenpiteestä, jolla rajoitetaan varojen käyttöä, asianomaisten henkilöiden perusoikeuksien kunnioittaminen ei edellytä myöskään sitä, että heille ilmoitetaan heitä vastaan esitetyistä tosiseikoista ja todisteista, kun turvallisuusneuvosto tai sen pakotekomitea katsoo, että tämä olisi kansainvälisen yhteisön turvallisuutta koskevien syiden vastaista⁶.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että yhteisön toimielinten ei tarvinnut kuulla asianomaisia henkilöitä myöskään siksi, että näillä toimielimillä ei ollut lainkaan harkintavaltaa pannessaan täytäntöön turvallisuusneuvoston määräämiä pakotteita.

Siltä osin kuin kyse on oikeudesta tehokkaiisiin oikeusturvakeinoihin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantajien nostaman kanteen yhteydessä se tutkii riidanalaisen asetuksen laillisuuden täysimääräisesti siltä osin, ovatko yhteisön toimielimet noudattaneet toimivaltaa sekä laillisuutta koskevia määräyksiä ja niiden toimintaa koskevia olennaisia menettelymääräyksiä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii riidanalaisen asetuksen laillisuuden myös erityisesti muodollisen ja aineellisen asianmukaisuuden, sisäisen johdonmukaisuuden ja sen kannalta, onko asetus oikeasuhtainen turvallisuusneuvoston päätöslauselmiin nähden. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii lisäksi riidanalaisen asetuksen laillisuuden ja välillisesti turvallisuusneuvoston päätöslauselmien laillisuuden jus cogensin valossa.

⁶ Esillä olevissa asioissa tämän tarkastusmenettelyn perusteella kahden henkilön, Adenin ja Alin, varat on vapautettu, ja tämän vuoksi he peruuttivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostamansa kanteet.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiana ei sen sijaan ole valvoa välillisesti sitä, ovatko turvallisuusneuvoston päätöslauselmat yhteisön oikeusjärjestyksessä suojattujen perusoikeuksien mukaisia, eikä tarkastaa, ettei turvallisuusneuvoston toteuttamiensa toimenpiteiden perusteluina käyttämiä tosiseikkoja ja todisteita ole arvioitu virheellisesti, eikä myöskään valvoa välillisesti näiden toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuutta ja suhteellisuutta. Näin ollen ja koska ei ole olemassa kansainvälistä tuomioistuinta, jonka tehtävänä olisi lausua kanteista, jotka nostetaan pakotekomitean tekemistä päätöksistä, kantajilla ei ole mitään mahdollisuutta saattaa asiaansa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Tämä aukko kantajien oikeusturvassa ei kuitenkaan sellaisenaan ole jus cogensin vastainen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että oikeus saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi ei ole ehdoton. Esillä olevissa asioissa tämä oikeus on vastakkain sen periaatteen kanssa, ettei turvallisuusneuvoston toimia voida saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Kantajien intressi saattaa asiaansa tuomioistuimen käsiteltäväksi asiakysymyksen osalta ei ole riittävä, jotta se voisi ylittää olennaisen yleisen edun mukaisen intressin taata kansainvälinen rauha ja turvallisuus turvallisuusneuvoston selvästi yksilöimän vaaran uhatessa.

Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää kanteet perusteettomina.

HUOMAUTUS: Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta voidaan valittaa oikeuskysymysten osalta yhteisöjen tuomioistuimeen kahden kuukauden määräajassa tuomion tiedoksiantamisesta.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta.

Tämä lehdistötiedote on saatavissa seuraavilla kielillä: kaikki

Tuomion koko teksti on Internetissä

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=fi>

Se on tavallisesti luettavissa kello 12:sta (CET) lähtien tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler

Puh. +352 4303 3127, faksi +352 4303 3656